

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра _____ політології _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАСВА)

» вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика і технологія політичних досліджень

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 05 - Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 052 - Політологія

Освітньо-професійна/наукова програма: Політологія

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика і технологія політичних досліджень». – Одеса: ОНУ, 2022. – 22 с.

Розробники: **Шабанов Михайло Олександрович**, кандидат політичних наук,
доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від. "29" 08 2022р.

Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)

Погоджено із гарантом ОПП _____ (Василь ПОПКОВ)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) _____ факультету

Протокол № 1 від. "30" 08 2022р.

Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № 1 від. "28" 08 2022р.

Завідувач кафедри _____ (В. Гонимов)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від. " _____ " _____ 20__р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 залікових модулів – 1 змістових модулів – 2 ІНДЗ*	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>052-Політологія</u> (код і назва) Спеціалізації: <hr/> (назва) Рівень вищої освіти: Перший рівень	Нормативна ОК13	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	5-й
		<i>Семестр</i>	
		7 -й	10-й
		<i>Лекції</i>	
		20 год.	12 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		20 год.	0 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		0 год.	0 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		80 год.	108 год.
		у т.ч. ІНДЗ*	
Форма підсумкового контролю: іспит			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу є надання здобувачам знань щодо принципів та методів політичних досліджень, а також формування навичок застосування сучасних технологій аналізу політичних процесів. Курс спрямований на розвиток аналітичних навичок студентів, здатності критично оцінювати політичні події та тенденції, формулювати обґрунтовані висновки та рекомендації.

Основні завдання курсу:

- **Теоретичне засвоєння.** Ознайомлення з ключовими концепціями, теоріями та підходами у сфері політичних досліджень.
- **Практичне застосування.** Навчити студентів застосовувати теоретичні знання на практиці, виконуючи аналіз реальних політичних ситуацій та процесів.
- **Розвиток аналітичних навичок.** Формування навичок критичного мислення, аналітичного синтезу та вміння об'єктивно оцінювати політичні події та стратегії.
- **Навчання методології досліджень.** Освоєння методів збору, аналізу та інтерпретації політичних даних, включаючи якісні та кількісні методи.
- **Розвиток навичок комунікації та презентації.** Вдосконалення умінь студентів у формулюванні та представленні своїх ідей та результатів досліджень.
- **Підготовка до проведення незалежних досліджень.** Забезпечення знань та навичок, необхідних для самостійного планування та виконання політичних досліджень.
- **Етичні аспекти у політичних дослідженнях.** Ознайомлення з етичними стандартами та принципами, яких слід дотримуватися під час проведення політичних досліджень.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних *компетентностей*:

ПРОФЕСІЙНІ (ФАХОВІ) КОМПЕТЕНТНОСТІ

загально-професійні:

КЗП-06: здатність організовувати науково-дослідний процес, вести науковий пошук, продукувати інноваційні знання, творчо розвивати політичну теорію, збагачуючи політичну науку новими розробками та висновками

спеціалізовано-професійні:

КСП-03: здатність використовувати навички збору, теоретичного аналізу і узагальнення поточної соціально-політичної інформації, у тому числі за допомогою електронних засобів і систем;

КСП-08: здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички для проведення науково-пошукових робіт з використанням науково-понятійного апарату, наукових підходів і методів, умінь і навичок аналітичної роботи з виходом на конкретні висновки, пропозиції та практичні рекомендації щодо вдосконалення діяльності

владних структур, державної політики національного і регіонального розвитку;

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти:

КЗП-06	<p>РН23: На основі знань глобальних економічних і соціально-політичних тенденцій уміти здійснювати аналіз поточних явищ, процесів й тенденцій політичного життя країни/регіону/міжнародного середовища, формувати власні погляди на явища, події, процеси.</p> <p>РН24: У складі групи фахівців або самостійно, розробляти методологію соціально-політичних досліджень, використовувати сучасні принципи і методи, робити обґрунтовані теоретичні й практичні висновки.</p> <p>РН25: На основі аналізу емпіричної інформації проводити дослідження суспільної думки щодо політичних, економічних і соціальних подій на підтримку політики національного і регіонального розвитку.</p> <p>РН26: На основі критичного засвоєння досягнень світової та вітчизняної політичної науки виробляти та обґрунтовувати нові методологічні підходи, гіпотези, концепції.</p> <p>РН27: На основі знань методології наукового пізнання розробляти мету і завдання дослідження, визначити його об'єкт і предмет, формулювати і доводити гіпотезу, аргументувати теоретичні й практичні висновки.</p> <p>РН28: У складі дослідницького колективу і на основі знань про основні принципи науково-дослідницької діяльності уміти організувати оптимальні умови досягнення її результатів.</p> <p>РН29: Обирати ефективні стратегії і методи емпіричних досліджень, організовувати заходи по їх виконанню.</p>
КСП-03	<p>РН15: На основі аналізу емпіричної інформації проводити дослідження суспільної думки щодо політичних, економічних і соціальних подій на підтримку політики національного і регіонального розвитку.</p> <p>РН16: У залежності від виду професійної діяльності розробляти і впроваджувати сучасні технології пошуку, обробки, зберігання, обміну та використання інформації, формувати бази даних.</p> <p>РН17: Застосування в навчальному процесі сучасних інформаційно-аналітичних методів та електронних навчально-інформаційних ресурсів.</p> <p>РН18: Використовуючи інформаційно-аналітичні матеріали державних структур і громадських організацій, письмові та електронні джерела, уміти збирати й обробляти інформацію, робити статистичний аналіз, створювати бази даних.</p>
КСП-08	<p>РН38 :Розробляти методологію соціально-політичних досліджень, використовувати сучасні принципи і методи, робити обґрунтовані теоретичні й практичні висновки.</p>

	<p>PH39: Моделювати певні об'єкти політичної реальності заради визначення або уточнення їх характеристик та раціоналізації засобів впливу на них з боку суб'єктів управління.</p> <p>PH40: Проводити дослідження суспільної думки щодо політичних, економічних і соціальних подій на підтримку політики національного і регіонального розвитку.</p> <p>PH41: Виробляти та обґрунтовувати нові методологічні підходи, гіпотези, концепції.</p> <p>PH42: Розробляти мету і завдання дослідження, визначити його об'єкт і предмет, формулювати і доводити гіпотезу, аргументувати теоретичні й практичні висновки.</p> <p>PH43: Розробляти систему методів наукового дослідження, його стандартні й спеціальні процедури.</p> <p>PH44: Складати прогнози їх розвитку з метою передбачення і попередження негативних соціальних наслідків.</p> <p>PH45: У складі дослідницького колективу і на основі знань про основні принципи науково-дослідницької діяльності уміти організувати оптимальні умови досягнення її результатів.</p> <p>PH46: Обирати ефективні стратегії і методи емпіричних досліджень, організовувати заходи по їх виконанню.</p>
--	--

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі мають:

Знати:

- сутнісні особливості та основні методи отримання інформації у сучасному політичному дослідженні; роль та формування наукових теорій та гіпотез в процесі політичного дослідження;
- методологічні підстави соціально-політичних концепцій XIX - XX ст.;
- основи сучасного політичного аналізу у системному поєднанні теоретичних та прикладних методів дослідницької роботи; методики підбору та опрацювання джерел та літератури із заданої теми політичного дослідження;
- проектування дипломної роботи як різновид політичного дослідження.

Вміти:

- застосовувати основні методологічні підходи та методики політичних досліджень;
- комплексно застосовувати теоретичні та прикладні методи у політичному дослідженні;
- виконувати евристичні завдання, що передбачають діяльність за складним алгоритмом, який містить процедуру конструювання раніше не відомих рішень потребує використання великих масивів інформації;
- виконувати евристичні завдання, що передбачають діяльність за складним алгоритмом, який містить процедуру конструювання раніше не відомих рішень і потребує використання великих масивів інформації.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1

«Фундаментальні основи політичних досліджень»

Тема 1. Вступ. Історія становлення сучасної методики політичного дослідження

Вступ. Зміст і засоби вивчення курсу, його актуальність у сучасних умовах. Специфіка політичної галузі життя суспільства та проблеми її пізнання. Мета і завдання соціального та політичного дослідження. Різниця між політичними дослідженнями сучасності: концептуально - теоретичний, методологічний та практико – прикладний рівень. Зміст понять «політика», «державна політика» «державна влада», «державне управління», їх взаємозв'язок та співвідношення.

Тема 2. Сутність та зміст політичного дослідження

Поняття політичного дослідження. Сутність політичного дослідження. Основні підходи в інтерпретації понять: «політична аналітика» і «політична експертиза», «аналітично-експертні оцінки», «експертно-аналітичні оцінки». Рольові функції й завдання політичного аналітика й політичного експерта в політичному аналізі: загальне й особливе. Поняття «політичний експерт» і «політична експертиза». Основні види політичних (політологічних, соціально – політичних) досліджень. Структура сучасного політичного дослідження. Практично орієнтований, проблемний підхід у політичному дослідженні. Фундаментальні та практико – прикладні політичні дослідження. Поняття політичної події. Основні складові політичної події. Методи дослідження політичних процесів. Порівняльні дослідження та їх різновиди. Рівні аналітичної розробки на науковій та науково – практичній проблематики.

Тема 3. Наукова теорія та гіпотеза у політичному дослідженні

Створення теорії: поняття та гіпотези в політології. Сутність та логіка побудови теорії. Компоненти наукової теорії. Перевірка та вдосконалення теорії. Формулювання гіпотез та їх роль у політичному дослідженні. Операціоналізація та вимірювання. Робоча гіпотеза. Помилка вимірювання. Валідність. Надійність наукової гіпотези. Політичні (політологічні) теорії. Особливості формулювання гіпотез у політичному (політологічному) дослідженні.

Тема 4. Програма політичного дослідження та її структура. Реалізація програми у дослідницькому процесі

Мета і програма дослідження. Врахування в програмі дослідження альтернативних гіпотез. Експериментальні програми дослідження. Формування груп. Польові експерименти та експериментальні програми, Вибір програми дослідження. Чинники, що загрожують валідності. Процес політичного дослідження. Вибір методів наукового дослідження. Аналіз

даних. Інтерпретація результатів дослідження. Модуль дослідження. Доктринальні ідеї та принципи політичного дослідження.

Тема 5. Принципи політичного дослідження

Поняття принцип філософського та наукового пізнання. Фундаментальні принципи пізнання. Об'єктивність. Історизм. Детермінізм. Зв'язок наукової теорії із практикою. Систематизація. Квантифікація. Верифікація та фальсифікація. Інтегрування з іншими науками. Роль вищої школи у підготовці політичних аналітиків та застосуванні наукових принципів у аналітичній роботі.

Тема 6. Загальнонаукова методологія та особливості її застосування в політичних дослідженнях

Використання загальнонаукової методології у політичних дослідженнях. Принципи емпіризму, теоретичного обґрунтування, ціннісної нейтральності, об'єктивності та неупередженості, відповідності та достовірності, дослідної перевірки отриманих результатів. Загальнонаукові методи політичного дослідження; ідеалізація, аналогія, індукція, дедукція, абстракція, моделювання, аналіз, синтез, узагальнення, опитування, формалізації, математичної формалізації тощо.

Тема 7. Методологічна основа політичних досліджень

Різноманітність методологічних підходів у політичних дослідженнях. Позитивізм та його сутність. Три етапи у розвитку позитивізму. Перший етап: О. Конт, Е. Літтре, П. Лаффіт, Г. Спенсер. Закон трьох стадій розвитку пізнання та ідея побудови суспільства на науковій основі О. Конта. Органічна теорія суспільства Г. Спенсера. Другий етап: Мах, Авенаріус. Емпіріокритицизм. Третій етап. Віденський гурток та Берлінське товариство емпіричної філософії. Неопозитивізм та його основні напрямки: логічний атомізм, логічний позитивізм, загальна семантика та ін. Неопозитивізм про структуру наукового дослідження та формалізацію гносеологічних проблем. Постпозитивізм. Критичний раціоналізм стапи його розвитку. Методологічні та соціально-політичні ідеї К. Поппера. Діалектичний та історичний матеріалізм. К. Маркс, Ф. Енгельс.

Змістовний модуль 2.

«Практико – прикладні аспекти політичних досліджень»

Тема 8. Природничо-наукові підходи до вивчення політики та соціально-політичних явищ і процесів

Співставлення природних та соціально-політичних наук. Провідна роль природничих наук у їх взаємодії з науками про суспільство. Наука як цілісна сфера. Новий час - розвиток та домінування натуралізму в науці. Механіка та ідейні основи перших трактувань соціальної та політичної реальності.

Принцип універсальності механіки та математики у філософських поглядах Спінози, Лейбніца, Гоббса та ін.

Ототожнення науковості з механіцизмом при вивченні суспільних процесів та явищ. Загально-філософські концепції про універсальність природи, суспільства й пізнання. Натуралізм як основа суспільного розвитку О. Конта. Г. Спенсер про суспільство як органічну систему. Принципова відкритість природничо-наукової методології обмеженість при дослідженні соціально-політичної галузі життєдіяльності суспільства.

Тема 9. Формально-логічні методи політичних досліджень

Традиційний метод системного аналізу, структурно - функціональний аналіз, порівняльний (компаративістський) метод, Опис та пояснення, порівняння та аналіз, синтез, індукція, дедукція, доказ спростування, формалізація (абстрагування, ідеалізація, узагальнення). Наукова інтуїція.

Тема 10. Емпіричні методи політичних досліджень

Техніка опитування в політологічному дослідженні. Поняття, призначення та види опитування в політологічному дослідженні. Анкетне опитування: поняття, призначення. Різновиди анкетування: очне (звичайне), заочне (поштове, пресове). Переваги і недоліки анкетування. Поняття та призначення анкети. Фази анкетного опитування.

Сутність інтерв'ю. Класифікація інтерв'ю: за типом респондентів – кількість: групове, аудиторне, індивідуальне; якість: інтерв'ю з посадовою особою, експертом, респондентом, з самим собою; за призначенням – розвідувальне, контрольне, основне; за ступенем формалізації – вільне (клінічне, психоаналітичне), глибинне, фокусоване (спрямоване), з відкритими питаннями, із закритими питаннями (стандартизоване). Телефонне опитування стандартизоване інтерв'ю, технологія вибірки, вивчення документів, спостереження, контент-аналіз, соціометрія, експеримент, експертні оцінки.

Тема 11. Опрацювання даних політичного дослідження

Збирання та аналіз даних. Кодування, книга кодів та кодувальний бланк. Опис даних: побудова таблиць, діаграм, гістограм. Перелікова таблиця. Лінійна таблиця. Секторна діаграма ті гістограма. Двобічна гістограма. Таблиця взаємного сполучення ознак, Аналіз одномірних розподілів.

Вимірювання середньої тенденції та дисперсії. Вимірювання для номінальних перемінних. Вимірювання для порядкових перемінних. Вимірювання для інтервальних перемінних. Вивчення Взаємозв'язків між двома перемінними. Вивчення взаємозв'язків між кількома перемінними. Аналіз таблиць. Пот-аналіз. Аналіз часових рядів. Контрольних бланк для оцінки політичного дослідження,

Тема 12. Технологія політичного дослідження

Специфіка політичного дослідження. Види політичного дослідження: монографія, стаття, кандидатська та докторська дисертації, курсова та дипломна роботи, наукова студентська робота, реферат тощо. Вибір теми дослідження. Підбір та опрацювання джерел літератури, їх класифікація. Структура політичного дослідження: вступ, основна частина, висновки. Обґрунтування актуальності теми дослідження. Історіографічний огляд літератури. Вивчення літературних джерел. Бібліографічно-довідковий апарат в бібліотеках і архівах. Використання ЗМІ в політологічному дослідженні. Вербальний канал та виявлення дезінформації. Джерела і застосування зведених даних.

Визначення мети та завдань дослідження. Виклад основної частини дослідження: розділи, глави, параграфи. Узагальнення, висновки, рекомендації. Науковий апарат політичного дослідження: Посилання, Список використаної літератури, бібліографія, предметний та іменний покажчики тощо. Використання - схем, діаграм, графіків, таблиць, мап. Оформлення дослідження.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовний модуль 1. «Фундаментальні основи політичних досліджень»										
Тема 1. Вступ. Історія становлення сучасної методики політичного дослідження	11	2	2	0	7	10	1	0	0	9
Тема 2. Сутність та зміст політичного дослідження	11	2	2	0	7	10	1	0	0	9
Тема 3. Наукова теорія та гіпотеза у політичному дослідженні	9	1	1	0	7	10	1	0	0	9
Тема 4. Програма політичного дослідження та її структура. Реалізація програми у дослідницькому процесі	9	1	1	0	7	10	1	0	0	9
Тема 5. Принципи політичного дослідження	9	1	1	0	7	10	1	0	0	9
Тема 6. Загальнонаукова методологія та особливості її застосування в політичних дослідженнях	11	2	2	0	7	10	1	0	0	9
Тема 7. Методологічна основа політичних досліджень	12	2	2	0	8	10	1	0	0	9
Разом за змістовний модуль 1	72	11	11	0	50	70	7	0	0	63
Змістовний модуль 2. Практико – прикладні аспекти політичних досліджень»										
Тема 8. Природничо-наукові підходи до вивчення політики та соціально-політичних явищ і	10	2	2	0	6	10	1	0	0	9

процесів										
Тема 9. Формально-логічні методи політичних досліджень	10	2	2	0	6	10	1	0	0	9
Тема 10. Емпіричні методи політичних досліджень	10	2	2	0	6	10	1	0	0	9
Тема 11. Опрацювання даних політичного дослідження	8	1	1	0	6	10	1	0	0	9
Тема 12. Технологія політичного дослідження	10	2	2	0	6	10	1	0	0	9
Разом за змістовний модуль 1.	48	9	9	0	30	50	5	0	0	45
Усього годин	120	20	20	0	80	120	12	0	0	108

5. Теми семінарських завдань

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ. Історія становлення сучасної методики політичного дослідження	2
2	Тема 2. Сутність та зміст політичного дослідження	2
3	Тема 3. Наукова теорія та гіпотеза у політичному дослідженні	1
4	Тема 4. Програма політичного дослідження та її структура. Реалізація програми у дослідницькому процесі	1
5	Тема 5. Принципи політичного дослідження	1
6	Тема 6. Загальнонаукова методологія та особливості її застосування в політичних дослідженнях	2
7	Тема 7. Методологічна основа політичних досліджень	2
8	Тема 8. Природничо-наукові підходи до вивчення політики та соціально-політичних явищ і процесів	2
9	Тема 9. Формально-логічні методи політичних досліджень	2
10	Тема 10. Емпіричні та методи політичних досліджень	2
11	Тема 11. Опрацювання даних політичного дослідження	1
12	Тема 12. Технологія політичного дослідження	2
		20

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин ден / заоч.
1	Політологія як мультипарадигмальна наука. / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	7 / 9
2	Поняття політичного дослідження. Сутність політичного дослідження / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	7 / 9
3	Наукова теорія та гіпотеза у системі політичної науки /	7 / 9

	реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	
4	Програма політичного дослідження та її структура. Реалізація програми у дослідницькому процесі / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	7 / 9
5	Принципи політичного дослідження. Розкриття їх методологічної та методичної сутності / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	7 / 9
6	Використання загальнонаукової методології у політичних дослідженнях. / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	7 / 9
7	Методологічна основа політичних досліджень / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	8 / 9
8	Співставлення природних та соціально-політичних наук. Провідна роль природничих наук у їх взаємодії з науками про суспільство / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять, есе	6 / 9
9	Формально-логічні методи політичних досліджень / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять, есе	6 / 9
10	Емпіричні методи політичних досліджень. / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	6 / 9
11	Збирання та аналіз даних. Кодування, книга кодів та кодувальний бланк. Опис даних / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	6 / 9
12	Підготовка дипломного дослідження. Визначення мети та завдань. Структурування та розробка наукової проблеми / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	6 / 9
		80 / 108

**9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання
(за вибором студента)
(передбачає публічну презентацію)**

1. Критичний аналіз політичної літератури: Виберіть одну сучасну політичну книгу або наукову роботу та проведіть її критичний аналіз, зосередившись на методології, використаних автором теоріях та їх застосуванні у дослідженні."
2. Розробка опитувальника: Розробіть опитувальник для дослідження з обраної здобувачем проблеми політичного розвитку (розвитку політичних інститутів та процесів) серед молоді Південного регіону України. Зверніть увагу на питання формулювання запитань, що забезпечують об'єктивність та нейтральність.

3. Аналіз виборчих даних: Використовуючи останні дані національних або місцевих виборів, проведіть аналітичний огляд виборчих тенденцій та їх можливого впливу на політичний ландшафт країни.
4. Створення кейс-стаді: Підготуйте кейс-стаді з конкретного політичного події або рішення. Дослідіть контекст, ключові гравці, їх стратегії та наслідки цієї події або рішення для політичного процесу в країні.

10. Методи навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця зі спеціальності 052 – Політологія.

Основні методи навчання здобувачів:

1. Лекції (викладання основних проблем зазначених тем) з використанням соціологічних, культурологічних, нормативних, структурно-функціональних, системних, антропологічних, психологічних методів викладання політологічних знань.
2. Практичні заняття – на основі використання аналізу методів аналізу і синтезу студент демонструє знання політології під керівництвом викладача.
3. Самостійне опрацювання позалекційного матеріалу, написання творчих самостійних робіт на базі конспекту лекцій, основної та додаткової навчальної літератури.

11. Методи контролю

В цілому контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усної дискусії та написання рефератів (есе) на практичних заняттях, написання контрольної роботи.

Періодичний контроль передбачає проведення тематичного експрес тестування.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у усній формі у вигляді семестрового іспиту.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Оцінка знань, умінь і практичних навиків здобувачів з дисципліни «Методика і технологія політичних досліджень» здійснюється за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль знань здобувачів проводять за трьома складовими:

- контроль систематичності та активності роботи здобувачі впродовж семестру;
- контроль за виконанням модульних завдань/контрольних замірів;
- контроль за виконанням завдань самостійного опрацювання і розрахункової роботи.

При контролі систематичності й активності роботи здобувачів оцінці підлягають:

- самостійна робота здобувачів;
- відвідування й активність на семінарських заняттях;
- рівень засвоєння знань програмного матеріалу.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Специфіка політичної галузі життя суспільства та проблеми і пізнання
2. Основні методи отримання інформації у політичному дослідженні
3. Загальнонаукові методи політичного дослідження
4. Основні принципи загальнонаукової методології політичного дослідження
5. Природничо наукові підходи до вивчення соціально-політичних явищ
6. Сіренгеність соціально-політичних концепції XIX - XX ст.
7. Соціобіологія, синергетика та використання їх ідей і методів у політичних дослідженнях.
8. Позитивізм і неопозитивізм як методологічна основа політичних досліджень.
9. Постпозитивізм як методологічна основа політичних досліджень.
10. Критичний раціоналізм як методологічна основа політичних досліджень.
11. Прагматизм як методологічна основа політичних досліджень.
12. Діалектико-матеріалістична та історико-матеріалістична методологія політичних досліджень.
13. Різноманітність методологічних підходів у політичних дослідженнях.
14. Системний метод у політичних дослідженнях.
15. Структурно-функціональний аналіз у політичних дослідженнях.
16. Емпіричний метод у політичних дослідженнях.
17. Біхевіористичний метод у політичних дослідженнях.
18. Історичний метод у політичних дослідженнях.
19. Порівняльний метод у політичних дослідженнях.
20. Кількісні методи у політичних дослідженнях.
21. Методика проведення статистичних досліджень.
22. Методика проведення статистичних досліджень та конкретно-соціологічних досліджень.
23. Метод політичного моделювання та його різновиди.
24. Ситуаційне моделювання соціально-політичних явищ та процесів.
25. Базові принципи системного моделювання.
26. Комплексне використання різноманітних методів у політичному дослідженні
27. Політичний аналіз та його специфіка.
28. Прикладний політичний аналіз.
29. Логіка побудови наукової теорії та її основні компоненти.
30. Гіпотези у політологічному дослідженні.
31. Наукові категорії та поняття у політологічному дослідженні.
32. Різновиди політичних досліджень та особливості їх використання.
33. Структура політичного дослідження та його виклад.
34. Науковий апарат політичного дослідження.
35. Дипломна робота як різновид політичного дослідження.
36. Оформлення та захист дипломної роботи.
37. Анкетування та стандартизоване інтерв'ю: загальне та особливе.
38. Вибірка та її різновиди.

39. Вивчення документів.
40. Описання та пояснення.
41. Порівняння та аналогія.
42. Індукція та дедукція.
43. Формалізація та ідеалізація.
44. Переваги та недоліки методу включеного спостереження.
45. Шкалювання як метод політології.
46. Метод алгоритму.
47. Проведення опитування та види опитування громадської думки.
48. Взаємозв'язок контент-аналізу з іншими методами зібрання показників.
49. Івент-аналіз та його взаємозв'язок з іншими методами зібрання показників.
50. Політологічне дослідження та суспільна практика

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та періодичний контроль											Підсумковий контроль	Сума балів	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						іспит 30	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
НДЗ* 10													

Форма підсумкового контролю – ІСПИТ

Теми семінарських занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Тема 1. Вступ. Історія становлення сучасної методики політичного дослідження	0 – 5 (опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 2. Сутність та зміст політичного дослідження	0 – 5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 3. Наукова теорія та гіпотеза у політичному дослідженні	0 – 5 (Реферативна робота, опитування)	0 – 5
Тема 4. Програма політичного дослідження та її структура. Реалізація програми у дослідницькому процесі	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 5. Принципи політичного дослідження	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 6. Загальнонаукова методологія та особливості її застосування в політичних дослідженнях	0 – 5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 7. Методологічна основа політичних досліджень	0 – 5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 8. Природничо-наукові підходи до	0 – 5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5

вивчення політики та соціально-політичних явищ і процесів		
Тема 9. Формально-логічні методи політичних досліджень	0 –5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 10. Емпіричні та методи політичних досліджень	0 –5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 11. Опрацювання даних політичного дослідження	0 –5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 12. Технологія політичного дослідження	0 –5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
	Всього за семінарські заняття	60
	Підсумкове оцінювання	40
	Всього	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Методика і технологія політичного дослідження». URL: <http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/dystsyplyny>
2. Силабус курсу «Методика і технологія політичного дослідження» URL: <http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/dystsyplyny>

13. Рекомендована література

Основна

1. Афонін Е. Парсонс Толкотт / Е. Афонін, Т. Новаченко // Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник / за заг. ред. Н. М. Хоми [В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]. – Л. : Новий Світ–2000, 2014. – 766 с. – С. 522–523.
2. Байрак С. О. Методика і техніка політичних досліджень : програма нормативної навчальної дисципліни підготовки бакалавра, спеціальність «052 Політологія», освітньої програми «Політологія та державне управління»/ С. О. Байрак ; Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. - Луцьк, 2018. 35 с.
3. Головатий М. Концептуальні засади політичної теорії та методів її дослідження. *Політичний менеджмент*. 2012. № 1 – 2. С. 3 – 10
4. Громадська Н. А. Методологія політичного аналізу : методичні рекомендації / Н. А. Громадська. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. – 56 с. – (Методична серія ; вип. 277).
5. Громадська Н. А. Методологічні аспекти політичного аналізу. *Наукові праці : науково-методичний журнал*. Вип. 290. Т. 278. Державне управління. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. – С. 85–89.
6. Громадська Н. А. Політичний аналіз як невід’ємна складова політичної журналістики. *Наукові праці*. Вип. 261. Т. 273. Політологія. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2016. С. 34–38.
7. Доцяк І.І. Методика і техніка політологічних досліджень: Навчально-методичний посібник для студентів. Напрямок підготовки 052 «Політологія» - Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2017. – 38 с.
8. Дубняк К. В. Соціальні мережі Інтернет як засіб обміну інформацією. *Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації*. 2014. № 3. С. 122-126.
9. Кілючицька Т. В. Передумови виникнення та становлення синергетики. *Наука та наукознавство*. 2014. № 1. – С. 101–109.
10. Кобильник В. В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. *Збірник наукових праць «Політологічні студії»*. 2011. Вип. 2. С. 54 - 65
11. Кривошеїн В. Кун Томас Семюел / В. Кривошеїн // Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]. – Л. : Новий Світ–2000, 2014. – 765 с. – С. 357–358.

12. Лендъел М. Истон Девід. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник / за заг. ред. Н. М. Хоми; [В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]. – Л. : Новий Світ–2000, 2014. – 766 с. – С. 266–267.
13. Мацієвський Ю. В. Як писати наукові роботи з політології? : [навчальний посібник] Видання друге, перероблене і доповнене / Ю. В. Мацієвський, В. М. Лебедюк. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – 148 с.
14. Остапенко М. Синергетичний підхід при дослідженні політичного плюралізму // Методологія політичної науки : матеріали Всеук. наук. конф. «Перші методологічні читання» / Укл. Денисенко В. М., Угрин Л. Я. – Л. : ЛНУ 2010. – 130 с. – С. 12–14.
15. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування. К., 2017. 338 с
16. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2016. – Т. 1. – 516 с.
17. Політична наука: Методи досліджень : підручник / О.А. Габріелян та ін. ; за ред. О.А. Габріеляна. К. : ВЦ —Академія», 2012. 320 с.
18. Сергєєв В. С. Концептуальні засади мережної методології дослідження політичних явищ і процесів: «політичні мережі» versus «мережне суспільство. *Грані*. 2011. № 1. С. 148–152.
19. Сергєєв В. С. Мережний вимір громадянського суспільства. *Філософія і політологія в контексті сучасної культури*. 2011. Вип. 1 (2). С. 247–254.
20. Шостак І.В. Анкетування: методичні рекомендації щодо організації та проведення соціологічного дослідження. Острог, 2021. 40 с.
21. Юськів Б. М. Синергетична методологія у політичній науці. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна]. – Л. : Новий світ-2000, 2016. – 1000 с. – С. 689–688.
22. Heywood A. Politics / A. Heywood. – 4th ed. – Houndmills: Palgrave MacMillan, 2013. – 520 p.
23. Watt J.H. Using the Internet for Quantitative Survey Research, <http://www.swiftinteractive.com/whitepapers/Watt/SIAarticle.html>

Додаткова

1. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика / В. М. Бебик. К. : МАУП, 2000. 501 с.
2. Веймер Д. Аналіз політики: Концепції і практика / Д. Веймер, Е. Вайнінг; Пер. з англ. – К.: Основи, 1998. 654 с.
3. Гогвуд Б. Аналіз політики для реального світу / Б. Гогвуд, Л. Ганн; Пер. з англ. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 396 с.
4. Говлет М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики / М. Говлет, М. Рамеш; Пер. з англ. – Л.: Кальварія, 2004. 264 с.
5. Горбатенко В.П. Політичне прогнозування: Навч. посібник / В.П. Горбатенко, І.О. Бутовська. – К.: МАУП, 2005. – 152 с.

6. Коваленко А.О. Політичний аналіз, прогнозування / А.О. Коваленко. – К.: Наук. світ, 2002.
7. Політична аналітика в системі публічного управління : навч. посібник / [Телешун С.О., Сьомін С. В., Титаренко О. Р. та ін.] ; заг. ред. С. О. Телешуна. К. : НАДУ, 2008. 284 с.
8. Польовий М.А. Політичні процеси: теорія та практика моделювання : монографія / М.А. Польовий. – Одеса : Фенікс, 2011. – 288 с.
9. Політологія: історія та методологія /За ред. Ф.М.Кирилюка. Київ, 2000.
10. Прикладна політологія : навч. посібник / [за ред. В. П. Горбатенка]. – К. : ВЦ —Академія, 2008. – 472 с.
11. Сергєєв В. С. Мережі здійснення політики: точки зору в сучасній політичній науці. *Грані*. 2009. №2. С. 71–76.

Електронні інформаційні ресурси

1. Київський центр політичних досліджень і конфліктології. URL: <http://www.analitik.org.ua/ukr/purposes/>
2. Інститут політичних і етнонац. досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України URL: <http://www.ipiend.gov.ua>
3. Український незалежний центр політичних досліджень <http://www.ucipr.org.ua/index.php?lang=ua>
4. Центр Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/>
5. Центр інновацій та розвитку: http://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/depsndc_innov_rozv.
6. Центр політико-правових реформ: <http://pravo.org.ua/>.
7. Фонд «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» <https://dif.org.ua/>